

Boeken zijn om op te eten

Het was u misschien nog niet zo opgevallen, maar Amsterdam is dit jaar Wereldboekenstad. Een officiële opening in de Nieuwe Kerk, een paar dichtregels op de ramen van de universiteitsbibliotheek (als die er tenminste niet op eigen initiatief zijn aangebracht), een advertentie in de krant – veel meer had ik er tot nu toe niet van gemerkt.

Onlangs werd ik met mijn neus op de feiten gedrukt.

Dat gebeurde tijdens de opening van het academisch jaar die de faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam (waar ik een paar colleges geef) jaarlijks organiseert in de Rode Hoed. Het is altijd een geanimeerde bijeenkomst, met mooie en nog mooier: niet al te lange lezingen, gevolgd door borrel en buffet. Eindelijk krijgen hoogleraren, wetenschappelijk medewerkers en administratief personeel de gelegenheid om met elkaar eens over andere dingen te praten dan organisatie, hervorming en bezuiniging – al maakt niet iedereen daar gebruik van.

De lezingen gingen dit jaar over het boek, zo niet in al dan toch in een aantal van zijn facetten. Maar welke ondoorgroondelijke wegen het boek nog meer kan bewandelen, met dank aan Amsterdam Wereldboekenstad, bleek pas bij het buffet.

Het was mij de laatste jaren al opgevallen dat hier creatieve geesten aan het werk waren. Aanvankelijk stonden er gewoon schalen en bakken met vlees, vis, pasta, salade, kazen en nog zo het een en ander – genoeg voor iedereen en van een heel behoorlijke kwaliteit. Gewoonlijk waren alle bakken en schalen na afloop leeg, een enkel slablaadje daargelaten.

Dat vond men kennelijk te gewoon, dus kwamen er kleine en weldra grotere veranderingen in het menu. Vorig jaar of het jaar daarvóór werd ons een combinatie van de Indische keuken (saté, nasi) en de Duitse keuken (worst, zuurkool) aangeboden. *East and West...* de ontmoeting moet hevig en vol verrassingen zijn geweest, maar veel herinner ik mij er niet meer van als gevolg van het vele bier waarmee ik in mijn maag de orde had moeten herstellen.

Dit jaar had men, geïnspireerd door de themadwang, besloten er nog een schepje bovenop te doen: dit jaar kregen we *boeken* te eten.

Het voedsel lag niet meer op schalen of zat in bakken, het was weggestopt in kartonnen doosjes ter grootte van een forse bijbel of een kloeke dictionaire. Langs de wanden van de Rode Hoed stonden kasten opgesteld, waar we de doosjes zelf van de planken konden nemen, net als in een bibliotheek (zij het niet – helaas – in de Amsterdamse Universiteitsbibliotheek). Opeens wemelde het in de zaal van de academici, toch al niet het meest lenige mensenslag, met in de ene hand een glas, in de andere zo'n doosje, wanhopig op zoek naar een zitplaats. Daar kon dan in alle rust, zonder dat meteen jurk of overhemd onder de vlekken kwam, het doosje worden geopend om te zien wat erin zat.

Gelukkig verstreekte het uiterlijk al een globale indicatie. Mensen zijn kieskeurig, als lezers en als eters. Sinds de compassie met het dier zelfs in de politiek een stem heeft gekregen, kan een academische faculteit het zich niet meer permitteren om slechts één menu aan te bieden. Daarom kon er worden gekozen

uit drie verschillende menu's – op de dozen aangegeven, ter voorkoming van nodeloze verwarring en tijdverlies, door de afbeeldingen van de drie 'iconen' van Amsterdam Wereldboekenstad: Spinoza, Anne Frank en Annie M.G. Schmidt.

Opmerkelijk was de koppeling van menu en auteur. Die kan niet op toeval hebben berust, daar moet over zijn nagedacht, en toch had het resultaat iets heel voorspelbaars.

In de doos met het portret van Spinoza erop zat, een man nietwaar, het menu dat vlees bevatte. Bij Annie M.G. Schmidt konden we het vismenu aantreffen – helaas zonder de sigaretten die bij deze kettingrokende schrijfster of schrijvende kettingrookster toch niet hadden misstaan.

En bij Anne Frank, ja, welk menu moest je bij Anne Frank onderbrengen – wat aten ze daar eigenlijk in het Achterhuis? De beslissing zal niet eenvoudig zijn geweest, maar het was in elk geval vlees noch vis geworden. Bij Anne Frank moesten we zijn als we een geheel vegetarische maaltijd wensten te nuttigen, alvorens ons de volgende dag, gesterkt door dit bibliofiele buffet, weer in de maalstroom van het academische bedrijf te storten.

Och arm, na alles wat dat meisje heeft moeten meemaken hadden we haar zo graag een stukje paté of een mootje zalm gegund.

(2008, niet eerder gepubliceerd)